

उत्पत्ती ग्रंथ

उत्पत्ती :- ग्रीक "जेनेसिस" वरून. हिब्रू शास्त्रात "बेरेशित" प्रारंभ (या ग्रंथाच्या पहिल्या शब्दावरून हे नाव दिले होते) दोन्ही शब्द मिळून "प्रारंभ व विकास" असा अर्थ होतो.

लेखक: मोशे. प्रे. कृ. ७: ३८. मोशाच्या "ग्रंथपंचकापैकी" पहिला ग्रंथ.

काळ : सुमारे ख्रिस्त. पू. १५००. या ग्रंथातील गोष्टींचा काळ २३६९ वर्षे. याशिवाय आदामाच्या पूर्वीचा काळ. आदामाची उत्पत्ती ख्रिस्त. पू. ४००४. इस्राएल मिसर देशात गेले-ख्रिस्त. पू. १७०६. यानंतर ७१ वर्षांनी योसेफ मरण पावला

"उत्पत्ती" या ग्रंथाचा उल्लेख, नव्या करारातील १७ ग्रंथांत, ६० वेळा केला आहे.

उत्पत्ती ग्रंथाच्या ईश्वरप्रेरितत्वाविषयी प्रभू येशू ख्रिस्ताने साक्ष दिली आहे. मत्तय. १९ : ४-६; २४:३७-३९; मार्क. १०:४-९, लूक. ११:४९-५१; १७:२६-२९, ३२, योहान. १:५; ७:२१-२३ ८:४४, ५६.

१. सर्व ईश्वरी प्रकटीकरणाचा प्रारंभ या ग्रंथात आहे. पवित्र शास्त्रातील बहुतेक सत्यांचे बीज यात आढळते.

संदेश-मानवाचे पतन-देवाची उद्धारयोजना

२. हा ग्रंथ संपूर्ण पवित्र लेखांतील सत्यांची "बीज भूमी" आहे. म्हणून पुढील ग्रंथात सांगितलेली सत्ये नीट समजण्याकरिता या ग्रंथाचा अभ्यास करणे आवश्यक आहे.

३. हा ग्रंथ देवी प्रकटीकरणाचा पाया असून पवित्र शास्त्राची संबंध इमारत यावर उभारिली आहे. पवित्र शास्त्राचे धागेदोरे या ग्रंथातून निघतात.

४. पापामुळे मानव कसे पतित झाले, तथापि देव त्यांच्या उद्धाराची योजना कशी करितो, याचे दिग्दर्शन यात दिले आहे. जगातील इतर ऐतिहासिक लेखांच्या पूर्वीचा इतिहास यात दिला आहे.

५. हा ग्रंथ सर्वात महत्त्वाचा, अती मधुर, सर्वांगसुंदर, चित्ताकर्षक असा आहे.

६. तथापि या पहिल्या ग्रंथावर व पवित्र शास्त्राचा शेवटला ग्रंथ "प्रकटीकरण" यावर, सैतान जोराचे हल्ले चढवितो, कारण सैतानाच्या विनाशाविषयी व मानवांच्या उद्धाराविषयी हे ग्रंथ सांगतात.

७. या ग्रंथाचा आरंभ "प्रारंभी देवाने" असा, व शेवट "शवाची पेटी" असा केला आहे उत्पत्तीच्या या अद्भुत ग्रंथात, सृष्टीच्या निर्मितीचे रहस्यमय दर्शन होते. सदाजीवी देवाच्या दिव्य वाणीतून विश्वाची उत्पत्ती कशी झाली, याचा चित्तराक अनुभव इथे शब्दांकित केला आहे. 'आरंभ या एका शब्दातून सुरु होणारा ग्रंथ, मानवी इतिहासाच्या पहिल्या पर्वाचे साक्षीदार आहे.

या ग्रंथात केवळ सृष्टीची कहाणी नाही, तर देव आणि मानव यांच्यातील गूढ संबंधाचेही दर्शन घडते देवाने आपल्या शक्ती सामर्थ्याने या जगाला आकार दिला आणि मानवाला त्याचे व्यवस्थापन करण्याची जबाबदारी सोपवली, हे वाचून मन विस्मयचकित होते.

स्थापना

उत्पत्तीच्या या पुस्तकात डोकावताना, आपल्याला एका वेगळ्याच जगात प्रवेश केल्याचा अनुभव येतो इथे देवाच्या निर्मितीची रहस्ये उलगडतात आणि मानवी अस्तित्वाच्या मुळाचा शोध घेता येतो. हा ग्रंथ म्हणजे केवळ शब्दांचा संग्रह नाही, तर एका अद्भुत आणि रहस्यमय जगाची स्थापना आहे. जे विचार करण्यास आणि आपणाला आश्चर्यचकित होण्यास भाग पाडते. यात आपल्या जीवनाच्या रहस्याचा आणि मानवाच्या अस्तित्वाचा अर्थ दडला आहे, जो आपल्याला एका वेगळ्या दृष्टिकोनातून निर्मात्याकडे पाहण्याच्या प्रेरणा देतो

उत्पत्ती ग्रंथात देवाच्या वचनांचा आणि त्याच्या निर्मितीचा आधार आहे. उत्पत्ती म्हणजे आरंभ, सुरुवात या शब्दावरून उत्पत्तीच्या ग्रंथाचा आरंभ कसा झाला ते समजते. दुसरे असे की,

इतर कोणत्याही ग्रंथामध्ये मानवाचे असलेल्या अस्तित्त्व आणि जगात त्याचे स्थान याची माहिती मिळत नाही परंतु उत्पत्तीच्या ग्रंथात मानवाशी असलेले आणि जगात त्याचे स्थान याविषयी सखोल आणि सविस्तर मार्गदर्शन केलेले आहे उत्पत्तीच्या ग्रंथाचे वाचन करत असताना जग व जगातल्या प्रत्येक गोष्टीची निर्मितीची माहिती आम्हाला सखोल प्राप्त होते. माणसांनी निराकरण न करता येणाऱ्या खऱ्या स्वरूपाचे प्रश्न विचारले आहेत त्या प्रत्येक

प्रश्नांची उत्तरे या ग्रंथातून आम्हाला पाहावयास मिळतात या ग्रंथाविषयी अधिक माहिती देताना असे म्हणता येईल की आपल्या जीवनाचा उगम आणि विश्वाचा आरंभ कसा झाला हे आपल्याला निश्चितपणे या ग्रंथातूनच सविस्तर पाहावयास मिळते परमेश्वराने केलेली प्रत्येक निर्मिती ही फार आश्चर्यकारक आहे.

उत्पत्तीच्या ग्रंथातून आपणास ज्ञात होते की विश्वाची व मानवाची निर्मिती कशी झाली?

उत्पत्तीच्या ग्रंथातून काही स्पष्टीकरण -

1. जगाचा आरंभ उत्पत्ती 1:1, 2:4
2. मानवाचा आरंभ उत्पत्ती 1:27, 2:7
3. जगामध्ये पापाचा आरंभ उत्पत्ती 3:1-24
4. उद्धाराच्या अभिवचनाचा आरंभ उत्पत्ती 3:8-24
5. कौटुंबिक जीवनाचा आरंभ उत्पत्ती 4:1-15,
6. मानव रचित नागरी संस्कृतीचा आरंभ उत्पत्ती 4:16, 9:29
7. जगामधील राष्ट्रांचा आरंभ उत्पत्ती 10,11 अध्याय
8. हिब्रू(यहुदी) वंशाचा आरंभ उत्पत्ती 12 ते 50
9. विश्वास श्रद्धा आणि देवाच्या ज्ञान पाळणाऱ्या पाळण्याचा आरंभ उत्पत्ती 12 ते 25
10. याजकत्वाच्या रक्ताने होणाऱ्या देवासह आरंभ अध्याय 8, 9, 14, 22.
11. पारणाऱ्याच्या द्वारे देवा देवाशी सख्ख्य याचा आरंभ, 8, 9, 14, 22

किती छान माहिती दिली आहे उत्पत्तीच्या ग्रंथात जीवनाच्या आणि विश्वाच्या आरंबाबद्दल महत्वपूर्ण गोष्टी सांगितल्या आहेत हे वाचून खूप आनंद झाला धन्यवाद

परमेश्वर विश्वासणाऱ्यांची संगती करतो

देवाने अब्राहामाला त्याच्या जन्मभूमी, कुटुंब आणि परिचयाच्या सर्वांपासून दूर जाऊन, एक नवीन देशात

जाण्याचे आदेश दिले. देवाचे वचन होते: तू त्या देशात जा. जो मी तुला दाखवीन, आणि मी तुझ्या वंशाला त्या देशात वसवीन (उत्पत्ती १२:१-७)

देवाच्या या आज्ञेचे अब्राहामाने त्वरित पालन केले. आणि त्याची पत्नी सारा व त्याचा पुतण्या लोट यांच्यासह तो कनान देशात दाखल झाला. या प्रवासात, त्याने देवाच्या वचनावर विश्वास ठेवून, प्रत्येक ठिकाणी वेदी उभारल्या आणि देवाची स्तुती केली.

आशीर्वादाचे वचन

देवाने अब्राहामाला एक महत्वाचे वचन दिले: "तुझ्या वंशाद्वारे पृथ्वीवरील सर्व राष्ट्रांना आशीर्वाद मिळेल. (उत्पत्ती १२:३) हे वचन केवळ अब्राहामाच्या वंशासाठी नव्हे, तर संपूर्ण मानवतेसाठी आहे. येशू ख्रिस्त, जो अब्राहामाच्या वंशातून आला, त्याच्या माध्यमातून या आशीर्वादाची पूर्तता झाली.

आध्यात्मिक दृष्टिकोन

उत्पत्ती १२ वा अध्याय केवळ ऐतिहासिक घटना नाही, तर तो आध्यात्मिक जीवनाचा आरंभ दर्शवतो. देवाच्या वचनावर विश्वास ठेवून, आपल्याला आपल्या जीवनात नवीन दिशा मिळू शकते. अब्राहामाचा विश्वास आणि त्याची देवावरची निष्ठा आपल्याला प्रेरणा देते की, देवाच्या मार्गदर्शनाखालीच आपले जीवन यशस्वी होऊ शकते.

निष्कर्ष

उत्पत्ती १२ वा अध्याय आपल्याला शिकवतो की, देवाच्या वचनावर विश्वास ठेवून, आपल्याला आपल्या जीवनात नवीन दिशा मिळू शकते. अब्राहामाच्या जीवनातील हा टर्निंग पॉइंट आपल्याला दाखवतो की, देवाच्या आज्ञेला स्वीकारून, आपले जीवन उद्देश्यपूर्ण होऊ शकते व आशीर्वादित होऊ शकते.

देवाचे अभिवचन अब्राहामाला

देवाने अब्राहामाला खालील वचन दिले- १. कनान देश मिळेल - उत्पत्ती १२:१-३ मध्ये देवाने अब्राहामाला सांगितले की, "तू आपल्या देशातून व आपल्या कुळातून व आपल्या बापाच्या घरातून निघून जो देश मी तुला दाखवेन त्यात जा. मी तुझ्या वंशाला त्या देशात वसवीन."

२. मोठे राष्ट्र होईल - देवाने अब्राहामाला आश्वासन दिले की, "मी तुझ्या वंशाला मोठे राष्ट्र करीन."

३. सर्व राष्ट्रांना आशीर्वाद मिळतील "तुझ्या द्वारे पृथ्वीवरील सर्व राष्ट्रांना आशीर्वाद मिळतील."

उत्पत्ती ग्रंथातील सात प्रमुख विश्वासाची उदाहरणे

१. हबेलाने विश्वासाने केलेले अर्पण. उत्पत्ती ४:४, याप्रकारे आपण देवाला अर्पण करावे व आपल्या जीवनाच्या समर्पण करावे.
२. हनोखाचे देवासह चालणे - हनोखाने देवासोबत चालून त्याच्या आज्ञांचे पालन केले. उत्पत्ती ५:२४.
३. नोहाचा देवावरील आढळ विश्वास - नोहाने देवाच्या आज्ञेनुसार जहाज बांधले आणि महापुरात बचावले. उत्पत्ती ८:१८.
४. अब्राहमचा विश्वास - त्याचे नीतिमत्त्व गणण्यात आला. उत्पत्ती १५:६
५. इसहाकाचे समर्पण - इसहाकाने वडिलाच्या इच्छेप्रमाणे वागून देवाच्या इच्छेचे पालन केले. उत्पत्ती २२:८
६. याकोबाला देवाचे दर्शन-उत्पत्ती-२८:१०-१४
७. योसेफाचे नीतिमत्त्व पापाला जुगारले. उत्पत्ती ३९:७-१२

उत्पत्तीच्या ग्रंथातील काही स्पष्टीकरण

१. देवाचे अस्तित्व अनादि अनंत आहे.
२. देवाने माणसाची निर्मिती केली.
३. पापावी सुरुवात आदाम आणि हवाने देवाच्या आज्ञेला नाकारून पाप केले
४. पापी मनुष्याला देवाकडे परत जाण्यासाठी पश्चात्ताप व प्रशिक्षित हे मार्ग होय.
५. आज्ञा पालन एकनिष्ठ व विश्वासूपन हा खरा अंगीकार होय.

उत्पत्तीच्या ग्रंथातील अध्यात्मिक सारांश:

A. पतन

1. पतन-उत्पत्ती 3:17 ते 19
2. काईन उत्पत्ती 4:8
3. नोहाची कारकीर्दीत नोहाच्या कारकिर्दीत जगाचा नाश. उत्पत्ती 7

B. उद्धार

1. विश्वासणाऱ्या हनोखाला परमेश्वराने लोकांतरी नेले. उत्पत्ती 5:24
2. विश्वासणाऱ्या अब्राहमाला परमेश्वराने बहुगुणीत केले उत्पत्ती 15:1,2
3. विश्वास नाऱ्या नोहाचा व त्याच्या कुटुंबाचा परमेश्वराने बचाव केला उत्पत्ती 8:18

अनुमान - उत्पत्तीच्या ग्रंथातून आपण आपणासाठी धडा घ्यावा अब्राहम व नोहाप्रमाणे देवाच्या वचनाशी एकनिष्ठ असणे योसेफा प्रमाणे पाप व जगीक लोभाचा त्याग करणे हेच आपले नीतिमत्त्व आहे हे शाबित करणे यामुळे योसेफाचे जीवन देवाने मिसर देशाच्या पंतप्रधानापर्यंत उंच केले. उत्पत्तीच्या पुस्तकात देवाच्या वचनावर विश्वास ठेवून, त्याच्या इच्छेचे पालन करून, मानव आध्यात्मिक प्रगती साधू शकतो. अब्राहामाच्या विश्वासाच्या उदाहरणाने हे सिद्ध होते की, देवाच्या मार्गदर्शनाखालीच जीवन यशस्वी होऊ शकते.

उत्पत्तीच्या ग्रंथात मानवाकडून आज्ञा अभंगाचे पाप व त्याच्या उद्रेकाचा अंत नोहाच्या कारकिर्दीत जलप्रलयात झाला उत्पत्तीच्या ग्रंथात मानवाचे पतन व त्याच्या उद्धारसाठी देवाने केलेली तारणाची योजना पहावयास मिळते.

पवित्र शास्त्राच्या प्रत्येक पानावर येशू ख्रिस्ताचे अस्तित्व आहे. उत्पत्तीच्या पुस्तकात तो प्रतीकरूपाने व भविष्यवाणीच्या स्वरूपात प्रकट होतो:

1. स्त्रीचे संतान (उत्पत्ती ३:१५): शत्रूवर अंतिम विजय मिळवणारा तारणारा.
2. याकोबाची शिडी - (२८:१२): देव आणि मानव यांच्यामध्ये सेतू बांधणारा
3. यहूदाचा राजवेत्र - (४९:१०): राजा म्हणून येणारा मसीहा.

4. सुरक्षित तारवात प्रवेश - (७:१,७) नोहाच्या जहाजात प्रवेश करून तारण मिळवणाऱ्या प्रतीकातून येशूची सुचकता.

5. इसहाकाचे अर्पण - (२२:१-२४) पित्याने पुत्राचे अर्पण करणे हे ख्रिस्ताच्या बलिदानाचे स्पष्ट प्रतिबिंब.

6. योसेफचे उचलले जाणे (३७:२८: ४१:४१-४४) अपमानित होऊन पुन्हा गौरवशाली स्थानी बसणारा ख्रिस्ताचा छायांरूप.

कुलाधिपतींचा काल : इतिहासाचा पाया

उत्पत्ती १२ पासून सुरु होणारा कुलाधिपतींचा काळ म्हणजे देवाच्या योजनेचा ठोस पाया.

या काळात देवाने एका व्यक्तीला निवडले - अब्राहाम, मानवजातीच्या अपयशाच्या पार्श्वभूमीवर देवाने त्याला पाचारण केले. त्याच्याशी केलेल्या कराराने (उत्पत्ती १२:१-३) हिब्रू राष्ट्राचा पाया घातला गेला. हा करार केवळ अब्राहामाशी नव्हे, तर त्याच्यामधून संपूर्ण मानवजातीला तारण देणाऱ्या मशीहाच्या येण्याचे वचन होता.

कुलाधिपतींच्या यादीत पाच थोर व्यक्तिमत्त्वे आहेत:

1. अब्राहाम 2. इसहाक 3. याकोब 4. योसेफ 5. ईयोब (यजमानपदाच्या योग्यतेने, जरी त्याचे पुस्तक वेगळे आहे)

ईयोब हा मोशेपूर्वकालीन असून त्याचा उल्लेख उत्पत्तीच्या ऐतिहासिक पार्श्वभूमीत महत्वाचा मानला जातो

अब्राहामाचा करार: पवित्र शास्त्राचा आधारस्तंभ

जर आपण देवाने अब्राहामाशी केलेल्या कराराचे ज्ञान न ठेवले, तर निवडलेल्या लोकांचा संपूर्ण अभ्यास अगदी जुन्या कराराच्या सर्व अभ्यासाचा उपयोगच उरणार नाही. हाच करार इसहाक आणि याकोब या अब्राहामाच्या अनुक्रमे पुत्र आणि नातवाकडे देवाने पुन्हा सांगितला (उत्पत्ती २६:१-५, २८:१३-१५).

विशेष म्हणजे, या कराराचा उल्लेख देवाने इतर कोणत्याही व्यक्तीकडे केला नाही. त्यामुळे हे स्पष्ट होते की, अब्राहाम, इसहाक आणि याकोब हेच कराराचे मुख्य कुलाधिपती होत. या पार्श्वभूमीवर प्रेषितांची कृत्ये ७:३२ मध्ये लिहिलेले शब्द अत्यंत अर्थपूर्ण वाटतात -

"मी तुझ्या पूर्वजांचा देव, अब्राहामाचा, इसहाकाचा आणि याकोबाचा देव आहे."

देवाने या यादीत इतर कोणतेही नाव जोडलेले नाही. या कराराचे ज्ञान केवळ या तिघांनाच दिले गेले आणि त्यांनीच पुढे हे वारसत्त्व इतरांना सांगायचे होते. हा करार नेमका काय होता? त्याचे स्वरूप पुढील वचने स्पष्ट करतात - उत्पत्ती १२:१-३ उत्पत्ती २६:१-५ उत्पत्ती २८:१३-१५

राष्ट्राची उत्पत्ती

उत्पत्तीच्या ग्रंथातील शेवटच्या अध्यायात(३७-५०) अध्यायात योसेपाचे जीवन चरित्र योसेपाचे जीवन चरित्र परमेश्वर देवाने उंचावलेले दिसते. इतके मोठे स्थान त्याला का दिले गेले कारण योसेफ देवाच्या योजनेतील एक महत्त्वाची व्यक्ती आहे जो अब्राहाम इसाक याकूब या कुटुंबाला पुढे जाऊन संपूर्ण राष्ट्रांमध्ये रूपांतरित करतो

उत्पत्तीच्या अखेरीस याकोबाच्या कुटुंबात सुमारे सत्तर व्यक्ती होत्या, तरीही देवाचा व्यवहार केवळ एकाच कुटुंबाशी होता. पण निर्गमाच्या सुरुवातीस आपण पाहतो की, आता ते कुटुंब राहिले नसून एक मोठे राष्ट्र झाले आहे. म्हणजेच, योरोफ हा आहे त्या कुटुंबाची राष्ट्रात झालेल्या रूपांतरणाचा केंद्रबिंदू, त्यामुळेच योसेफ हा केवळ इतिहासातील एक पात्र नसून, तो ख्रिस्ताच्या प्रकटीकरणाच्या योजनेतील एक जीवंत प्रतीक आहे.

निष्कर्ष: एक दैवी प्रवास

उत्पत्ती हे पुस्तक केवळ सुरुवातीचा इतिहास नव्हे, तर देवाच्या कराराचा आणि तारणयोजनेचा आरंभ आहे. अब्राहामाशी झालेल्या कराराच्या धाग्याने सुरु झालेला प्रवास, योसेफामध्ये एक नवे वळण घेतो - कुटुंबाचे राष्ट्रात रूपांतर. देवाची योजना स्पष्ट आहे-तो एक करार करतो, त्या कराराच्या आधारावर तो लोक निवडतो, आणि त्या निवडलेल्या लोकांमधून तो अखेरीस सर्व जगासाठीचा तारणकर्ता - येशू ख्रिस्त पुढे आणतो.

उत्पत्ती या ग्रंथाचा लेखक मोशे एक देवविहित लेखक

"उत्पत्तीचे पुस्तक मोशेनेच लिहिले आहे." हे मत प्राचीन काळापासून लोकांमध्ये दृढ मानले गेले आहे

यामागील श्रद्धास्थान असे की, देवाच्या आत्म्याच्या प्रेरणेने मोशेने हे पुस्तक लिहिले. मोशेच्या जन्माच्या सुमारे तीनशे वर्षांपूर्वी उत्पत्तीमधील शेवटच्या घटना घडून गेलेल्या होत्या. अशा परिस्थितीत त्याला ही माहिती दोन मार्गांनी मिळाली असावी- देवाने दिलेले थेट प्रकटीकरण, किंवा पूर्वजांपासून चालत आलेले लेखन किंवा ऐतिहासिक दस्तऐवज. येशू ख्रिस्त स्वतः ही मोशेविषयी असे सांगतो (लूक २४:२७, योहान ७:१९), ज्यातून मोशेचे पवित्र शास्त्रातील महत्त्व अधोरेखित होते. मोशेचे शिक्षण आणि लेखनकौशल्य मोशे फारोच्या राजवाड्यात वाढला आणि मिसर देशातील सर्व विद्यामध्ये पारंगत झाला (प्रे. कृ. ७:२२). त्यामुळे त्याला उत्कृष्ट वाङ्मयीन शिक्षण मिळाले होते. पवित्र शास्त्रामध्ये अनेक शिकवणी मोशेने स्वतः लेखन केले असल्याचे स्पष्ट उल्लेख आढळतात: निर्गम ३४:२७ गणना १७:२ यहोशवा ८:३२ या सर्व दाखल्यावरून मोशे फक्त आध्यात्मिक नेता नव्हे, तर इतिहासकार व लेखकही होता, हे स्पष्ट होते.

लेखन परंपरेची जुनी पाळेमुळे

उत्पत्तीचा वृत्तान्त खूप पूर्वी लिहिला गेला असावा, कदाचित तो अब्राहाम, नोहा किंवा हनोख यांच्यापैकी कोणीतरी लिहिला असेल. अब्राहामाच्या काळाच्या पूर्वीपासूनच लेखनकला प्रचलित होती. बाबिलोन, ऊर यासारख्या प्राचीन शहरांमध्ये भव्य ग्रंथालये होती. या ग्रंथालयात - व्याकरण, गणित, खगोलशास्त्र, भूगोल, धर्म, राजकारण अशा विविध विषयांवरील हजारो ग्रंथ साठवले गेले होते.

अब्राहाम आणि लेखनसंपदा

अब्राहाम हे एक सुसंस्कृत आणि साक्षर समाजाचे घटक होते. त्याच्या काळी लेखन फक्त ज्ञानी लोकांपुरते मर्यादित नव्हते, तर ते सांस्कृतिक जीवनाचा भाग होते. शेम आणि अब्राहाम यांच्यात थेट संपर्क होण्याची शक्यता नाकारता येत नाही. जेव्हा अब्राहाम जन्मला, तेव्हा शेमाचे वय सुमारे ३९० वर्षे होते आणि शेमने ६०० वर्षांचे आयुष्य जगले. त्यामुळे, मानवाच्या

पतनाची, जलप्रलयाची आणि नंतरच्या घटनाची प्रत्यक्ष माहिती अब्राहामाला शेमाकडून मिळाली असावी, असा विद्वानांचा विचार आहे.

निष्कर्ष

उत्पत्तीचे पुस्तक हे केवळ धार्मिक ग्रंथ नाही, तर तो आहे देव आणि मानव यांच्या सुरुवातीच्या संबंधांचा अभिलेख. त्याचा लेखक मोशे असूनही, त्यामागे पूर्वजांची विद्या, सांस्कृतिक परंपरा आणि दैवी प्रकाश यांचा मिळून साकार झालेला इतिहास आहे. अशा रीतीने मोशे हा देवाच्या कराराचा लेखक, इतिहासाचा संकलक आणि विश्वासाचा वाहक बनतो.

सृष्टी:उत्पत्ती १-२ चा आध्यात्मिक दृष्टिकोन

उत्पत्तीच्या पहिल्या दोन अध्यायामध्ये देवाच्या सृष्टीनिर्मितीची गोड आणि गहन कथा आहे. या घटनेतून आपल्याला देवाच्या सामर्थ्याचा, त्याच्या प्रेमाचा आणि मानवाच्या उद्देशाचा साक्षात्कार होतो. चला या घटनेचा एक अद्भुत आणि आध्यात्मिक दृष्टिकोनातून अभ्यास करूया.

उत्पत्तीची आरंभिक घटना (उत्पत्ती 1:1, 2:3)

उत्पत्तीच्या पहिल्या वचनातच देवाच्या सृष्टीनिर्मितीची सुरुवात होते. प्रारंभात देवाने आकाश आणि पृथ्वी निर्माण केली." (उत्पत्ती १:१) या वचनात देवाच्या सर्वशक्तिमानतेचा आणि त्याच्या सर्वसामर्थ्याचा संकेत आहे. त्याच्या एका वचनानेच सृष्टी अस्तित्वात आली

सृष्टीनिर्मिती सहा दिवसांमध्ये पूर्ण झाली: पहिला दिवस: अंधारातून प्रकाशाची निर्मिती. दुसरा दिवस: आकाशाची निर्मिती. तिसरा दिवस: जमिनीची निर्मिती आणि वनस्पतीची निर्मिती. चौथा दिवस: सूर्य, चंद्र आणि ताऱ्यांची निर्मिती. पाचवा दिवस: जलचर आणि आकाशातील पक्ष्यांची निर्मिती. सहावा दिवस: स्थलीय प्राण्यांची आणि मानवाची निर्मिती.

सृष्टीच्या या सर्व घटकांमध्ये देवाने हे चांगले आहे' असे म्हटले, आणि सहाव्या दिवशी हे खूप चांगले आहे असे घोषित केले. (उत्पत्ती 1:31). मानवाची विशेष निर्मिती (उत्पत्ती २:४-२५). उत्पत्तीच्या दुसऱ्या अध्यायात मानवाची विशेष निर्मिती दर्शविली आहे देवाने मातीपासून

आदामाला निर्माण केले आणि त्याच्या नाकात जीवनाचा श्वास फुकला, ज्यामुळे तो जीवंत झाला. (उत्पत्ती २:७)

देवाने आदामाला एदेन बागेत ठेवले आणि त्याला त्या बागेची देखभाल करण्याचे आदेश दिले. (उत्पत्ती २:१५) परंतु आदाम एकटा असल्यामुळे देवाने आदामाची बरगडी काढून स्त्री निर्माण केली (उत्पत्ती २:२१,२२). आदामाने तिला "हवाला" असे नाव दिले तो म्हणाला हे माझ्या हाडातले हाड आणि मांसातले मांस आहे हिला नारी म्हणावी. (उत्पत्ती २:२३)

मानवाचा उद्देश आणि देवाशी सहभागिता

देवाने मानवाला आपल्या प्रतिरूपात निर्माण केले, म्हणजेच मानवाला देवाशी एक विशेष संबंध होता. पापामुळे हा संबंध तुटला, परंतु प्रभु येशू खिस्ताने आपल्या बलिदानाने त्या संबंधाला पुन्हा जोडले. (१ पेत्र २:२४). आपण देवाशी पुन्हा संबंध प्रस्थापित करण्यासाठी, त्याच्या इच्छेचे पालन करणे आवश्यक आहे. योहान १:९ मध्ये असे म्हटले आहे: जर आपण आपल्या पापांची कबुली केली, तर तो विश्वासू आणि न्यायी आहे; तो आपल्याला पापांपासून शुद्ध करील."

निष्कर्ष

उत्पत्तीच्या या ग्रंथातून आपल्याला देवाच्या सृष्टीनिर्मितीची योजना, मानवाचा उद्देश आणि देवाशी संबंध प्रस्थापित करण्याचे महत्त्व शिकता येते. देवाने सृष्टीची निर्मिती केली आणि मानवाला त्याच्या प्रतिरूपात निर्माण केले, जेणेकरून मानव देवाशी आणि इतरांशी प्रेमळ संबंध प्रस्थापित करू शकेल. जर तुम्हाला या विषयावर अधिक माहिती हवी असेल, तर मी आणखी काही संदर्भ देऊ शकतो

पतन: मानवाच्या अध पतनाची सुरुवात (उत्पत्ती ३-४)

जेव्हा परमेश्वराने आदाम आणि हव्वा यांना निर्माण केले, तेव्हा ते निष्पाप, शुद्ध अंतःकरणाचे आणि स्वच्छ मनाचे होते त्यांच्याकडे योग्य निर्णय घेण्याची पूर्ण क्षमता होती. ते परमेश्वराच्या प्रतिमेत बनवले गेले होते आणि त्यांनी देवाचे सान्निध्य व सहवास याचा

अनुभव घेतला (उत्पत्ती ३:८). परंतु, देवाने त्यांना स्वातंत्र्याची देणगी दिली होती चांगले की वाईट हे निवडण्याचे स्वातंत्र्य आणि याच स्वातंत्र्याची परीक्षा आली एका मोहाच्या रूपाने

पापाचा आरंभ

सैतान, जो पापाचा आद्य कर्ता, त्याने सापाचे रूप घेऊन हव्याच्या मनात देवाच्या वचनाविषयी शंका निर्माण केली. त्याने विचारले, "खरंच देवाने सांगितले आहे का?" याच प्रश्नाने त्यांच्या मनात अविश्वासाचे बीजे रोवली. मोहाच्या आहारी येऊन आदाम आणि हव्या दोघांनी देवाच्या आज्ञेचे उल्लंघन केले. याच क्षणापासून पाप जगात आले. त्यांनी देवापासून स्वतःला लपवले, नातं तुटले, भूमी शापित झाली, आणि दुःख, वेदना, मृत्यू याची सुरुवात झाली

दयेचा किरण-उद्धारा अभिवचन

परंतु, या अधिकारमय क्षणीही देवाची दया झळकली. त्याने एक अभिवचन दिले - ते असे तू व स्त्री तुझी संतती व तिची संतती यांमध्ये मी परस्पर वैर स्थापिन, ती तुझे डोके फोडील व तू तिची टाच फोडशील असा एक योद्धा येईल, जो सैतानाचा संपूर्ण पराभव करेल. (उत्पत्ती ३:१५)

हेच अभिवचन पुढे येशू ख्रिस्ताच्या आगमनात पूर्ण झाले. तो आला, आणि त्याने सैतानाच्या कृत्यांचा नाश केला (१ योहान ३:८).

यज्ञाची सुरुवात - उद्धाराचे प्रतीक.

पतनानंतर लगेचच, माणसांनी परमेश्वरास यज्ञ अर्पण करायला सुरुवात केली. ही यज्ञपद्धती देवाच्या आज्ञेनेच सुरु झाली. यज्ञ अर्पणाचा हेतू दोन गोष्टी लक्षात ठेवणे होता:

1. आपली पतित अवस्था 2. एक दिवस होणारा महान यज्ञ येशूचे बलिदान

पवित्र शास्त्र स्पष्टपणे सांगते की, नियमशास्त्राप्रमाणे रक्ताने बहुतेक सर्वकाही शुद्ध होते आणि रक्त ओतल्यावाचून पाप क्षमा होत नाही (इब्री ९:२२).

काइन आणि हाबेल - अर्पण व हत्येचा इतिहास

आदामाच्या दोन पुत्रांनी, काइन आणि हाबेल, परमेश्वराला अर्पण दिली. काइनने शेतातून आलेले फळ अर्पण केले. हाबेलने आपल्या कळपातील प्रथम जन्मलेल्या जनावरांचे अर्पण केले. (उत्पत्ती ४:३-४). देवाने हाबेलाचे अर्पण स्वीकारले, कारण ते विश्वासाने, आज्ञापालनाने आणि शुद्ध हेतूने अर्पण केले गेले होते. काइनचे अर्पण स्वेच्छेने आणि आत्मगौरवाने दिले गेले होते, म्हणून देवाने ते नाकारले. या नकाराने काइन संतापला आणि रागाच्या भरात त्याने आपला भाऊ हाबेल याचा वध केला. हा इतिहासातील पहिला खून.

चिन्हाची सुरुवात - लेखनकलेचा उदय

देवाने काइनाला एक "खूण" किंवा "चिन्ह" दिले (उत्पत्ती ४:१५). ही खूण म्हणजे एक विचार, एक चेतावणी, आणि लेखनाची सुरुवात. हळूहळू विचार व्यक्त करण्यासाठी चित्रे, खुणा, चिन्हे, शब्द, वाक्य यांचा वापर होऊ लागला. ही चित्रे मातीच्या भांड्यांवर, भाजलेल्या विटांवर कोरली जात. बाबिलोन देशातील पुरातन उत्खननांमध्ये, असे चित्रलेखन सापडते ज्यामुळे सिद्ध होते की, हे लेखन इतिहासपूर्व काळातही अस्तित्वात होते. या विटावरील चित्रे म्हणजेच जगातील सर्वात जुने लेखनाचे स्वरूप.

निष्कर्ष

उत्पत्ती ३ व ४ अध्यायांमधील घटनांमधून आपल्याला पापाच्या प्रवेशाची, मानवी दुर्बलतेची आणि देवाच्या दयेची झलक मिळते. आदाम आणि हव्वा यांनी चुकले, पण देवाने सोडले नाही त्याने उद्धाराची वाट दाखवली, आजही, जेव्हा आपण मोहाच्या आहारी जातो, तेव्हा ही कथा आपल्याला आठवण करून देते की, देव न्यायप्रिय आहे, पण तो दयाळू आणि क्षमाशीलही आहे.

उत्पत्तीच्या पुस्तकातील आध्यात्मिक आणि सांस्कृतिक दृष्टीने महत्त्वपूर्ण विचार. उत्पत्तीच्या ग्रंथात देवाने मानवतेला दिलेल्या नियमांची आणि संस्कृतीच्या आरंभाची घटना आहे. या घटनेतून आपल्याला देवाच्या न्याय, कृपा आणि मानवतेच्या प्रारंभिक संस्कृतीचे दर्शन होते देवाने दिलेले नियम आणि विधी. उत्पत्तीच्या पुस्तकात देवाने प्रारंभिक नियमांची स्थापना केली आहे: विश्रांतीचा दिवस (उत्पत्ती २:१-३): देवाने सहाव्या दिवशी सृष्टी पूर्ण केली आणि

सातव्या दिवशी विश्रांती घेतली. या दिवशी विश्रांती घेणे हे मानवतेसाठी एक नियम ठरला. विवाहाचा नियम (उत्पत्ती २:२४): "यास्तव पुरुष आपल्या आई बापाला सोडून आपल्या स्त्रीशी जोडून राहील ती दोघे एक देह होतील. दशाशाचा नियम (उत्पत्ती १४:२०; २८:२२): अब्राहामाने देवाला दशांश अर्पण केला, ज्यामुळे दशांश अर्पण करण्याची परंपरा सुरु झाली.

महाप्रलयापूर्वकालीन संस्कृती

उत्पत्ती ४:१६- २२ मध्ये महाप्रलयापूर्वकालीन संस्कृतीचे संकेत आहेत: काइन आणि त्याची वसाहत: काइनाने एक नगर बांधले आणि त्याचे नाव हनोख ठेवले (उत्पत्ती ४:१७). यामुळे काइनच्या वंशाने नागरी जीवनाची सुरुवात केली. कृषी आणि पशुपालन: आदाह आणि जाबाल हे शेती आणि पशुपालनाचे मूळपुरुष होते (उत्पत्ती ४:२०). संगीत आणि कला यूबाल हे तंतुवादये वाजवणारा मूळपुरुष होता (उत्पत्ती ४:२१)

धातुशास्त्र आणि कारागिरी तुबलकाइन हा तांब्याची आणि लोखंडाची हत्यारे तयार करणारा होता (उत्पत्ती ४:२२)

देवाचा न्याय आणि महाप्रलय

उत्पत्ती ६:५-७ मध्ये देवाने महाप्रलयाच्या माध्यमातून मानवतेच्या पापाचा नाश केला. या वचनांमध्ये देवाच्या न्यायाची आणि पापाच्या परिणामांची स्पष्टता आहे. पापाची वाढ मनुष्याच्या पापाची मोठी वाढ झाली" (उत्पत्ती ६:५). देवाचा निर्णय: 'मी पृथ्वीवरून माणसाचा नाश करीन (उत्पत्ती ६:७). न्यायाची आवश्यकता: देवाने न्यायासाठी महाप्रलयाची योजना केली, ज्यामुळे पापाचा नाश आणि शुद्धता साधता आली.

अनुमान उत्पत्तीच्या पुस्तकात देवाने मानवतेला दिलेल्या नियमांची आणि संस्कृतीच्या आरंभाची घटना आहे. या घटनेतून आपल्याला देवाच्या न्याय, कृपा आणि मानवतेच्या प्रारंभिक संस्कृतीचे दर्शन होते. महाप्रलयाच्या आधीच्या संस्कृतीचे संकेत आणि देवाच्या न्यायाची स्पष्टता या घटनेतून मिळते.

उत्पत्तीचे ग्रंथ: देवाच्या सृष्टीचा आरंभ आणि मानवतेची कथा उत्पत्तीचे पुस्तक हे देवाच्या सृष्टीच्या आरंभाची, मानवाच्या उत्पत्तीची आणि त्याच्या आध्यात्मिक प्रवासाची कथा सांगते. या ग्रंथात देवाने आपल्या वचनाद्वारे मानवतेला दिशा दाखवली आहे.

सृष्टीचा आरंभ (उत्पत्ती १-२)

उत्पत्तीच्या पहिल्या दोन अध्यायामध्ये देवाने आकाश, पृथ्वी, समुद्र, वनस्पती प्राणी आणि मानवाची सृष्टी केली देवाच्या शब्दाने सृष्टी अस्तित्वात आली. आणि त्याने प्रत्येक गोष्टीला 'चागले म्हटले. मानवाला आपल्या प्रतिरूपात निर्माण करून देवाने त्याला सृष्टीच्या व्यवस्थेचा कारभार दिला या सृष्टीच्या आरंभातच देवाने विश्रांतीचा दिवस (शब्बाथ) आणि विवाहाची संस्था स्थापन केली.

विश्वास आणि वचन (उत्पत्ती १२-२८)

अब्राहामाने देवावर विश्वास ठेवून त्याच्या वचनांचा स्वीकार केला. देवाने त्याला कनान देश, मोठे राष्ट्र आणि सर्व राष्ट्रांना आशीर्वाद देण्याचे वचन दिले. याकोबाने देवाशी केलेल्या करारानुसार, त्याने देवाला दशांश अर्पण करण्याचे वचन दिले. हे वचन त्याच्या आध्यात्मिक समर्पणाचे प्रतीक होते.

जलप्रलय: देवाचा न्याय आणि दया (उत्पत्ती ५:९)

पृथ्वीवर दुष्टाई वाढल्याने, देवाने जलप्रलय पाठवून मानवतेला शुद्ध करण्याचा निर्णय घेतला. नोहा आणि त्याच्या कुटुंबाने देवाच्या आज्ञेचे पालन केले आणि तारू बांधून स्वतःच्या कुटुंबाचे व सर्व प्राण्यांचे प्राण्यांचे संरक्षण केले जलप्रलयाच्या नंतर, नोहाने देवासाठी वेदी बांधून आभार व्यक्त केले. या घटनेतून देवाच्या न्याय आणि दयाशीलतेचे दर्शन होते. या घटनांमध्ये देवाच्या वचनांचे पालन, विश्वास, समर्पण आणि न्यायाचे महत्त्व स्पष्टपणे दिसून येते. उत्पत्तीचे पुस्तक हा ग्रंथ मानवतेला आध्यात्मिक एक अमूल्य मार्गदर्शक आहे.

भाषांचा घोटाळा

मानवाने एकसंध भाषा आणि एकजूट वापरून देवाच्या इच्छेविरुद्ध उभे राहण्याचा निर्णय घेतला, तेव्हा देवाचा हस्तक्षेप झाला. देवाने त्यांच्या भाषेत गोंधळ निर्माण केला. एकमेकांची भाषा न समजल्यामुळे त्यांचे संवाद तुटले, आणि मग आपोआपच ते चहू बाजूंना विखुरले गेले

ही शिक्षा केवळ भाषेपुरती मर्यादित नव्हती-संघटन, संस्कृती, वाणिज्य, आणि कला या सर्व क्षेत्रावर त्याचा परिणाम झाला. भाषेचा भेद म्हणजे विचारात भेद, आणि विचारात भेद म्हणजे समाजांत दुरावा यामुळे माणसाची प्रगती काही काळ थांबली. शेम, हाम आणि याफेथ राष्ट्रनिर्मितीचा पायानोहाचे तीन पुत्र - शेम, हाम आणि याफेथ याच्या वंशावरून मानवजातीचे तीन मुख्य प्रवाह निर्माण झाले शेमचे वंशज अरबस्थान व प्राच्य देशांत स्थानिक झाले. हामचे वंशज आफ्रिकेत गेले, याफेथचे वंशज युरोपमध्ये विस्तारले. पवित्र ग्रंथ उत्पत्तीच्या दहाव्या आणि अकराव्या अध्यायातून ही विभागणी स्पष्ट होते. यहूदी इतिहासकार जोसेफस यांचे मत असे होते की, देवाच्या अधीन राहणे लोकांना नकोसे वाटत होते. म्हणूनच त्यांनी बाबेलचा बुरुज उभारण्याचा हट्ट केला.

बाबेलचा बुरुज - गर्वाचा शिखर की विनाशाचा आरंभ?

बुरुज उभारण्यामागील उद्देश देवाची महिमा वाढवणे नव्हे, तर स्वतःची प्रतिष्ठा वाढवणे होता. परंतु देवाची योजना वेगळी होती-माणसाने देवाचे गौरव करावे, आपला नव्हे. बाबेलचा बुरुज हा इतिहासातील एक असा प्रसंग आहे जिथे माणसाच्या अहंकाराला देवाच्या कृतीने उत्तर मिळाले. भाषेच्या गोंधळातून निर्माण झालेल्या भौगोलिक आणि सांस्कृतिक विखुरणीनं पुढील काळात अनेक राष्ट्रांचा, भाषांचा आणि समाजांचा उगम झाला.

निष्कर्ष

बाबेलची कथा मानवी इतिहासाला शिकवण देते-जेव्हा माणूस देवाच्या इच्छेला न जुमानता स्वतःच्या सामर्थ्यावर गर्व करू लागतो, तेव्हा देवाचा हस्तक्षेप अपरिहार्य असतो.

बुरुज पडला, परंतु त्यातून माणसाने शिकण्याची संधी मिळाली. देवाचा हेतू अजूनही तोच आहे-मानवजातीने त्याच्या अधीन राहून सृष्टीचे पालन करावे आणि त्याचे गौरव करावे.

अब्राहामाला पाचारण देवाच्या योजनेचा प्रारंभ (उत्पत्ती १२-३८)

जगामध्ये पाप: अन्याय आणि दुष्टतेचा अंधकार वाढत असतानाही, परमेश्वराच्या कृपेचा दिवा मात्र कधीही मावळाला नाही मानवजातीला मार्ग दाखवण्यासाठी आणि स्वतःची योजना पुढे नेण्यासाठी देवाने एका विशेष राष्ट्राची निवड करण्याचे ठरवले. त्यामागील तीन गूढ, परंतु स्पष्ट हेतू होते: पवित्र शास्त्रलेख जतन आणि प्रचार करण्यासाठी विश्वासू लोक असावेत. इतर राष्ट्रापुढे देवाची साक्ष ठरावे असा जीवनमार्ग जगणारे लोक घडवावेत. ज्यांच्या वंशातून वचनबद्ध मुक्तिदाता मशीहा जगात येईल, अशी व्यवस्था करावी. अब्राहामाचे बोलावणे विश्वासाचा प्रवास. या देवाच्या योजनेसाठी देवाने निवडलेले पहिले व्यक्तिमत्त्व म्हणजे अब्राहाम जो खाल्दियाच्या ऊर या मूर्तिपूजक प्रदेशात राहत होता. देवाने त्याला एका अनोळखी देशात जाण्यास सांगितले, जिथे त्याच्यापासून एक महान राष्ट्र निर्माण होणार होते (उत्पत्ती १२:१-३, इब्री ११:८-१९). अब्राहामाने देवाच्या वचनावर संपूर्ण विश्वास ठेवून आपले घर, नातेसंबंध आणि परिचित जीवन मागे टाकले. जिथे गेला, तिथे त्याने परमेश्वरासाठी वेदी उभारली. त्याचे जीवन विश्वास, समर्पण आणि भक्ती यांचे प्रतीक बनले. देवाने त्याच्याशी एक विशेष करार केला "तुझ्या वंशाद्वारे पृथ्वीवरील सर्व राष्ट्रांना आशीर्वाद मिळेल." देवाने त्याला "माझा मित्र" असे संबोधले. इसहाक आणि याकोब कराराचा वारसा अब्राहामाचा पुत्र इसहाक हा त्या कराराचा पहिला उत्तराधिकारी ठरला. पुढे याकोब, इसहाकाचा पुत्र, देवाच्या आशीर्वादाचा वारस झाला.

याकोबच्या जीवनात अनेक चढ-उतार आले. पण त्याचे हृदय देवाच्या कराराप्रती निष्ठावान राहिले. त्याला देवाच्या योजनेची जाणीव होती एक असे राष्ट्र घडवणे, ज्याच्या द्वारे सर्व जगाला आशीर्वाद मिळेल. या सत्वगुणामुळे देवाने त्याला नविन नाव दिले इसाएल, म्हणजे "देवाबरोबर झगडून विजयी झालेला" याच नावाने पुढे देवाने निवडलेली संपूर्ण लोकसमूह ओळखली जाऊ लागली इसाएली लोक

इसाएलची बारा वंश एक राष्ट्राचा पाया

याकोबाचे बारा पुत्र म्हणजे इसाएलच्या बारा वंशाचे मूळपुरुष ठरले. प्रत्येक वंशाच्या वैशिष्ट्यांची ओळख आपण उत्पत्ती अध्याय ४९ मध्ये पाहू शकतो. हे वंश पुढे जाऊन केवळ एक समाज न राहता, दैवी योजनेचे वाहक बनले. या वंशांमधून एक दिवस मशीहा जन्म घेईल ही वचनबद्ध आशा देवाने कायम ठेवली

निष्कर्ष: विश्वासाची परंपरा

अब्राहामापासून सुरु झालेला विश्वासाचा प्रवास हा मानवजातीच्या उद्धाराच्या दिशेने टाकलेला पहिला पाऊल होता.

तो प्रवास सोपा नव्हता त्यात अडथळे, परीक्षा, पश्चात्ताप आणि शिक्षाही होत्या. पण देवाची कृपा आणि मनुष्याचा विश्वास यांची सांगड हे महान राष्ट्र घडवत गेली.

इजिप्तकडे वाटचाल परमेश्वराच्या योजनेचा विस्तार (उत्पत्ती ३९-५०). पवित्र शास्त्रातील एक शाश्वत सत्य म्हणजे देवाची योजना अचूक आणि अपराजेय असते इसहाक व रिबेकाच्या घरात जसे मुलांमध्ये भेदभाव झाला, तसेच याकोबाने आपल्या मुलामध्ये विशेष प्रेम केवळ योसेफवर ठेवले या पक्षपाती वागणुकीमुळे याकोबाच्या इतर मुलांमध्ये ईर्ष्या निर्माण झाली आणि त्यांनी आपल्या भावाला गुलाम म्हणून विकून टाकले

परंतु. देव जिथे असतो तिथे दुःखही आशीर्वादात परिवर्तित होते. योसेफचे जीवन याचे ज्वलंत उदाहरण आहे. केवळ सतराव्या वर्षी दास म्हणून इजिप्तला विकला गेलेला योसेफ, तीसाव्या वर्षी इजिप्तचा दुसऱ्या क्रमांकाचा अधिकारी बनतो!

दुष्काळ आणि देवाची योजना

दहा वर्षांनी कडक दुष्काळ पडतो. याकोब आणि त्याचे संपूर्ण घराणे एकूण सत्तर जण अन्नाच्या शोधात इजिप्तमध्ये येतात. तेथेच त्यांची योसेफशी पुनर्भेट होते. देवाने हीच वेळ आणि ठिकाण ठरवली होती कारण इस्राएल लोकांना वाढण्यासाठी आणि राष्ट्र म्हणून स्थिर होण्यासाठी इजिप्तचा आश्रय आवश्यक होता. त्यावेळी इजिप्तमध्ये राज्य करणाऱ्या फारोने त्यांना आदराने वागवले. ते मेंढपाळ असल्यामुळे त्यांना गोशेन प्रांतात स्थायिक होण्याची परवानगी दिली. त्या ठिकाणी ते संख्येने वाढले. त्यांची संपत्ती फुलली आणि त्यांच्या प्रभावातही मोठी वाढ झाली.

इजिप्तमध्ये असण्यामागचे दैवी कारणदेवाला माहीत होते की, कनान देश इस्राएल लोकांच्या अधिपत्यासाठी योग्य आहे. पण त्याआधी त्या मूर्तिपूजक देशात त्यांना मिसळू नये. अपवित्र संबंध होऊ नयेत आणि ते आपली ओळख गमावू नयेत, म्हणून इजिप्त ही एक प्रकारची दैवी संरक्षणाची जागा होती. जवळजवळ 400 वर्षे हे लोक परक्या भूमीत राहत, वाढत आणि राष्ट्र म्हणून घडत गेले.

याकोबाचे अंतिम आशीर्वाद आणि यहूदा वंशाचे महत्त्व

मरण्यापूर्वी याकोबाने आपल्या बारा मुलांना आशीर्वाद दिले. उत्पत्ती ४९ मध्ये दिलेल्या या आशीर्वादांमध्ये भविष्यदृष्टी आणि देवाची योजना स्पष्टपणे दिसते. याकोब यहूदाला म्हणतो की, तुझ्या वंशातून भावी राज्यकर्ता येईल हेच वचन पुढे मशीहाच्या जन्माविषयीचे संकेत देते. यहूदा वंशाला 'सिंह' म्हणणे (प्रकटी ५.५) ही देखील याच महत्त्वाच्या ओळखीची साक्ष आहे

उत्पत्तीचा शेवट आशेचा आरंभ

उत्पत्तीचे अखेरचे शब्द आहेत "त्यास पेटीत घालून मिसर देशात ठेवले." हे वाक्य केवळ एका पात्राच्या मृत्यूचा नाही, तर एका संपूर्ण योजनेच्या एका पर्वाचा शेवट आहे. पापाने सुरुवात झालेल्या उत्पत्ती पुस्तकाची सांगता देखील मृत्यूने होते. पण त्या मृत्यूतूनच पुढील मुक्ततेची आशा जन्म घेते. पौल याने म्हटल्याप्रमाणे "पापाचे वेतन मरण आहे, पण देवाची देणगी म्हणजे ख्रिस्त येशूमध्ये अनंत जीवन आहे." (रोम ६:२३)

उत्पत्ती पुस्तकातील आठ प्रमुख व्यक्ती:

1. देव - सृष्टीकर्ता
2. आदाम - मानवजातीचा आद्य पुरुष
3. सैतान - दुष्टतेचा स्त्रोत
4. नोहा - विश्वासाचा प्रचारक
5. अब्राहाम - कराराचा पिता
6. इसहाक - वचनाचा वारस
7. याकोब (इसाएल) - देवाशी झगडणारा
8. योसेफ - परमेश्वराच्या योजनेचा वाहक

उत्पत्तीशी संबंधित सहा महत्त्वाची ठिकाणे:

1. एदेन - सृष्टी व पतन

2. अरारात - जलप्रलयानंतरचा आरंभ
3. बाबेल - गर्वाचा बुरुज
4. खासदियांचे ऊर - अब्राहमचा मूळ देश
5. कनान - वचनदत्त प्रदेश
6. इजिप्त - राष्ट्र निर्मितीची शाळा

निष्कर्ष - उत्पत्ती हे केवळ सुरुवातीचे पुस्तक नाही, तर मानवजातीच्या पाप, विश्वास, करार आणि तारणाची कहाणी आहे. प्रत्येक पात्र, प्रत्येक ठिकाण आणि प्रत्येक घटना आपल्याला हेच शिकवते - देवाचा मार्ग खराच आहे, आणि त्याची योजना वेळेनुसार पूर्ण होते.